

Før var der 12.000 udstødte unge i det danske samfund. Nu lægges 200 til, hvis det står til København Kommune

Af Anne Lei Jacobsen, studerende ved Roskilde Universitetscenter (Samfundsvidenskabelige basisstudier)

23.juni 2008

Jeg vil med denne kronik tillade mig at dele mine refleksioner omkring samfundets tilgang til og støtte (eller mangel på samme) af udsatte unge. Det følgende omhandler Gaderummet, et socialpsykologisk fristed for udsatte og hjemløse unge, beliggende på Nørrebro i København. Kronikkens udgangspunkt er således en konkret "case", som jeg igennem et studieprojekt stiftede bekendtskab med, men dens tema er relevant i et langt bredere samfundsmæssigt perspektiv.

Gaderummet har siden juni 2007 været truet af lukning, fordi Københavns Kommune, grundet en politisk og socialpsykologisk paradigmekonflikt, har tilbageholdt de midler fra Velfærdsministeriets statslige SATS-pulje, som Gaderummet ellers var bevilget.

Fredag d. 20. juni 2008, afgjorde Fogedretten, at Københavns Kommune har juridisk ret til at sætte de ca. 200 unge beboere og brugere tilbage på gaden. Dette skete på trods af adskillige juridiske tvister i det grundlag og den måde, som kommunen i første omgang fratog Gaderummet sit tilskud på, der bl.a. finansierede huslejen.

Gaderummets brugere har nu indgivet en klage til Statsforvaltningen, over Københavns Kommunes Socialforvaltning og Socialborgmester Mikkel Warmings håndtering af sagen, og anmodet om en uvildig undersøgelse af kommunens indgreb. Det er endvidere Gaderummets håb, at fogedrettens afgørelse genbehandles i Landsretten og dette med opsættende virkning således, at Fogedrettens dom ikke implementeres førend sagen er endeligt afsluttet.

Hvis anmodningen om opsættende virkning ikke imødekommes af Landsretten, og de unge sættes ud uden et brugbart alternativt tilflugtssted, vil konsekvensen være, at de igen henvises til gaden, med personlig og social deroute til følge. Stofmisbrug, kriminalitet og prostitution er ofte eneste udvej, for at overleve på gaden. Men det er ikke kun disse unge mennesker, der ofres, for deres skæbner vil også vise sig i gadebilledet og dermed påvirke den almene samfundsborger.

Socialministeriet har meddelt Københavns Kommune, at en forudsætning for at støtten til Gaderummet kan bortfalde er, at Socialministeriets bevilling til Københavns Kommune anvendes til et lignende tilbud, som kan rumme en identisk målgruppe.

Gaderummets beboere, brugere, ledelse og bestyrelse – som bl.a. tæller Preben Brandt, speciallæge i psykiatri, og Line Lerche Mørch, lektor i pædagogisk psykologi - har ved flere lejligheder gjort Københavns Socialudvalg og Socialministeriet opmærksom på, at Gaderummet er det eneste brugbare tilbud, hvor denne sociale "restgruppe", der ikke rummes andre steder, kan vinde eller genvinde sine ressourcer. Igennem brugerstyring inddrages de unge aktivt i udformningen og håndhævelsen af de strukturer, som fællesskabet eksisterer under. Gaderummet møder *reelt* de unge på deres egne præmisser, og således er værestedets alternative pædagogiske og psykologiske tilgang til udstødte unge - som kommunen altså kritiserer og ønsker afskaffet - årsag til, at brugernes tillid og loyalitet vindes. En tillid, som er forudsætning for, at de kan opbygge såvel personlige relationer, som relationer til samfundets sociale system.

Gaderummets styrke som fællesskab bygger på respekt for den unges autonomi, direkte demokrati, gensidig anerkendelse og omsorg de unge imellem, samt et nærværende personale, som tør

involvare sig i de unge. Noget, som ifølge de unges egne erfaringer ikke tilbydes andre steder. Målet er det samme som i traditionelle sociale tilbud: At den unge bliver selv bærende i eget liv. Metoden i Gaderummet er derimod anderledes og nyskabende, for fremskridtene sker ikke igennem institutionelt fastsatte adfærdsregler. I stedet lægges der vægt på, at forandringerne skal komme indefra og være baseret på udredning og håndtering af de problemer, som gør tilværelsen svær at bære, samt den unges opdagelse og oplevelse af egne ressourcer. Dette skaber, ifølge erfaringerne, bæredygtige og holdbare fremskridt.

Kommunen har præsenteret de unge for planerne omkring det nye sociale tilbud, som de, efter at have sat Gaderummets nuværende beboere ud, påregner at etablere i Gaderummets lokaler. De unge har kraftigt givet udtryk for deres utilfredshed med kommunens plan, da den på ingen måde ligner eller varetager de funktioner og rammer, som Gaderummet tilbyder. Gaderummets brugere forudser, at de ikke vil kunne indfinde sig under disse nye og mere traditionelt institutionaliserede rammer, for det er netop disse, der gennem hele deres liv har medført konflikter og nederlag. De kan også forudse konsekvenserne: De ser frem til deres egen undergang. Det er klart, at dette skaber utryghed hos de i forvejen udsatte og svækkede unge.

Lykkes det Københavns Kommune at rømme Gaderummet, står samfundet således tilbage med et betydeligt problem: 200 unge mennesker, måske med få undtagelser, vil falde tilbage i en situation, hvor det er umuligt for det etablerede sociale system at nå dem. De vil havne lige præcis der, hvor Gaderummet som det eneste sted formåede at samle dem op. De vil aldrig kunne rejse sig, med de krav der stilles, trods den bagvedliggende velmenende intention. Men ikke blot disse unge mistes, for fremtidige potentielle gaderumsbrugere, vil ligeledes være overladt til gaden. Det er således en langt større gruppe end de nuværende gaderumsbrugere, der i fremtiden vil gå til grunde og dermed lægge samfundet til last. Som eksempel nævnes det i en tidligere artikel i Jyllandsposten, at formanden for landets socialchefer Ole Pass vurderer, at 10-12.000 unge under 25 år er på vej til at glide ud af samfundet på samme måde, som det netop ses med de unge gaderumsbrugere¹.

Derfor er vi som samfund nødt til at indse og tage stilling til, at der findes individer, som ikke kan nås igennem traditionelle sociale tilbud. Ikke blot i København, hvor en del af dem indtil videre har fundet et fristed i Gaderummets fællesskab, men i hele det danske samfund. Disse unge har mistet tilliden til systemet, og de står alene, hvis man ikke vil gå på kompromis med behovet for social kontrol og anerkende alternative sociale tilbud, som nok bryder med den traditionelle tankegang omkring socialpsykologisk pædagogik, men som samtidig er uundværlige: Tilbud som Gaderummet er absolut sidste chance for at trække denne gruppe af unge op af det samfundsmæssige kviksand, som de grundet livslange krænkelser på krop og sjæl er havnet i. Krænkelser, hvor vi som samfund burde have kommet dem til undsætning, men i stedet svigtede. Vi bør derfor indse, at en nedlæggelse af Gaderummet, som det fungerer på nuværende tidspunkt, ikke alene vil føre til et livsfarligt tab for de pågældende unge. Det vil også være en generel social falliterklæring, fordi man derved i samme åndedrag nægter at anerkende og imødekomme disse udstødte individers behov, og derved – i sidste ende – samfundets behov. Yderligere mistes den udvikling, der har fundet sted indenfor socialpsykologisk pædagogik, og som har gjort det muligt, at unge der ellers betragtedes som ”håbløse tilfælde”, har kunnet rette sig op og blive en gevinst for samfundet frem for en belastning. En udvikling, baseret på erfaringer og viden, som det har taget mange år at vinde, og som er revolutionerende for sit fag.

¹ [Jyllandsposten, 29/10 2007, Orla Borg: ”12.000 unge er ved at glide ud af samfundet”](#)

Nedlægges Gaderummet, nedlægges altså også muligheden for at andre lignende sociale tilbud, med mulighed for lignende videre fremskridt, kan etableres. Mange samfundsborgere og ressourcer vil tabes nu og i fremtiden, hvorfor samfundet heller ikke kan være tjent med at være Gaderummet foruden. Samfundets opgave er således at udfordre den herskende diskurs indenfor socialt arbejde, som lige nu truer med at kvæle det, der kan vise sig at være dets redning. Jeg vil derfor opfordre til at indse den enorme indsats som Gaderummet bidrager med, og anerkende initiativet ved at yde de unge brugere den beskedne gestus at opretholde deres sidste sted.